

УДК 796.015.134:796.332

DOI: 10.12958/2227-2844-2019-4(327)-1-156-165

Гордієнко Павло Юрійович,

викладач кафедри олімпійського та професійного спорту, в. о. заступника директора з навчальної роботи навчально-наукового інституту фізичного виховання і спорту ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка», м. Старобільськ, Україна.

pavel.gordienko.87@mail.ru

<https://orcid.org/0000-0003-4614-3069>

СПОРТИВНО-ТЕХНІЧНА ПІДГОТОВКА ЮНИХ ФУТБОЛІСТІВ

Футбол залишається по теперішній час грою мільйонів. Цей вид спорту є індикатором успіхів та провалів країни на рівні з олімпійськими іграми. Багато років Україна намагається розвивати футбол задля підвищення спортивного авторитету та досягла певних успіхів. Але ці успіхи пов'язані насамперед з організаторськими перемогами, такими як проведення Євро 2012 та фіналу ліги чемпіонів 2018 року у Києві. Але виступи національної збірної не відповідають поставленими федерацією амбіціям та очікуваннями вболівальників. Можна перерахувати багато причин цього, але ми розглянемо одну з найважливіших – спортивно-технічну підготовку юних футболістів.

Українські футболісти завжди вирізнялися волею до перемоги, цілеспрямованістю та гарною загальною фізичною підготовкою. Але лише цього для перемоги замало. Кращі європейські та латиноамериканські футболісти не вирізнялися антропометричними даними, їх виділяла гарна техніка та культура поведження з м'ячем. Саме ці якості і допомагали їм досягати результату.

На жаль, нашим футболістам не вистачає спортивно-технічної підготовки, як на професійному рівні так і на менших ступенях. На першому етапі підготовки, у дитячо-юнацьких школах формується світогляд майбутнього футболіста та його спортивна майстерність. Якщо фізичну підготовку спортсмен може «підтягнути», то створений динамічний стереотип на кожний технічний елемент гри залишиться з ним на все життя, й перевчити його буде надскладною задачею. Тому спортивно-технічна підготовка юних футболістів на теперішньому етапі української футбольної історії є актуальною (Костюкевич, 2012; Шаленко, 2005).

Спортивно-технічну підготовку юних футболістів вивчали такі вітчизняні науковці як: Є. Столітенко, 2016; В. Костюкевич, 2012; Дулібський, 2001; та ін.

Цю проблему вивчали також закордонні вчені: Мариано Роперо, Карлос Гарсія Кантанеро, 2006; Жан-Люк Чесно, Жерар Дюрз, 2002;

Райнер Мартенс, 2016; та ін.

Мета дослідження: вивчення теоретичних та методологічних засад спортивно-технічної підготовки юних футболістів під час занять тренувань.

Завдання дослідження:

1. На основі аналізу науково-методичної літератури визначити поняття «технічні прийоми» та класифікувати технічні елементи футболу.

2. Визначити детальні етапи та фази навчання технічним прийомам.

3. Створити тест для виявлення ефективного зворотного зв'язку юного футболіста з тренером у ході навчання технічним діям.

Методи дослідження: теоретичний аналіз та узагальнення даних науково-методичної літератури з проблеми дослідження, обґрунтування понятійного апарату.

Техніка футболу являє собою сукупність спеціальних прийомів, які використовуються у грі в різних поєднаннях для досягнення поставленої мети. Технічні прийоми – це засоби ведення гри. Від того, наскільки повно володіє футболіст всім різноманіттям цих засобів, як уміло й ефективно застосовує їх у варіативних умовах ігрової діяльності, при протидії гравців команди суперника, а часто при стомленні, багато в чому залежить досягнення високих спортивних результатів. Майстерне володіння технікою є невід'ємною частиною всебічної підготовки футболістів. У сучасному футболі технічні прийоми характеризуються доцільною з точки зору біомеханіки системою рухів, що дозволяє досить економно використовувати робочі зусилля для підвищення швидкості й точності ігрових дій. Швидкість і надійність, простота й ефективність – ось вимоги сьогодення до застосування техніки футболу. (Столітенко, 2016).

Класифікація техніки футболу – це розподіл технічних прийомів на групи за загальними (або подібними) специфічними ознаками. За характером ігрової діяльності в техніці футболу виділяються два великих розділи: техніка польового гравця й техніка воротаря. Кожний розділ містить у собі підрозділи: техніка пересування й техніка володіння м'ячем. Підрозділи складаються з конкретних технічних прийомів, які виконуються різними способами. Прийоми й способи техніки пересування використовуються як польовими гравцями, так і воротарем. Окремі прийоми й способи мають свої різновиди. Зберігаючи загальним основний механізм дії, способи й різновиди відрізняються деталями. Умови виконання різних прийомів, способів і різновидів роблять техніку футболу ще більш різноманітною (Столітенко, 2016; Костюкевич, 2012).

Виходячи з цього можна виділити основні технічні елементи:

- ведення м'яча;
- зупинка м'яча;
- удар ногою по м'ячу;
- удар головою по м'ячу;

- фінти;
- відбирання;
- вкидання.

Всі ці технічні елементи вивчаються у заданій послідовності та є фундаментом майбутньої технічної майстерності юного футболіста.

Розглянемо конкретним етапи та фази навчання *технічним діям*.

Підготовчий етап (89 років)

На цьому етапі дитина робить перші кроки в організованому футболі. Перш за все треба домогтися, щоб дитині було цікаво, і дозволити йому навчатися в своєму ритмі, не надаючи на нього тиску. Все тренування повинні проводитися з м'ячем, і в них треба включати багато ігор. Всупереч думці деяких дослідників, дух змагань йде на користь в будь-якому віці. Для футболістів які вперше надягають бутси, повинні бути спеціально підібрані правила гри, розміри поля і м'яча. Якщо діти не будуть брати участь в змаганнях, багато з них просто втратять інтерес. Крім того, вони почнуть шукати собі клуб, в якому змогли б змагатися.

Техніка: треба починати навчати їх існуючим технічним можливостям. Зупинка м'яча, ведення і удар – ось ті дії, над якими вони працюватимуть найбільше. На цьому етапі, як ні на якому іншому, тренер повинен бути дуже терплячим і добре знати педагогіку та методологію. Необхідно працювати динамічно, щоб діти не стояли на одному місці (Мариано Роперо, Карлос Гарсія Кантанеро, 2006).

Початковий етап (10 та 11 років)

Провівши два роки в структурі тренувань, гравці готові до того, щоб зробити істотний прогрес. Для дітей цього віку тренер перетворюється в модель для наслідування. Тренер набуває особливо важливу роль, яку і він, і батьки гравців повинні добре усвідомлювати. Вплив, який тренер робить на дітей, з метою направляти і орієнтувати, вони повинні відчувати в позитивному ключі.

Фаза 1. (10 років) Техніка: тренування засновані на іграх і індивідуальних вправах на техніку. Можна залучати футболіста до колективних технічних дій, але приділяючи цьому мінімальний час. Надзвичайно важливо, щоб гравець бездоганно освоїв індивідуальну техніку, інакше згодом її буде дуже складно виправити. Необхідно відпрацювати такі прийоми, як зупинка м'яча, ведення, удар, гра головою, зупинка м'яча, пас і підкат. Все це розбирається на базовому рівні.

Фаза 2 (11 років) Техніка: в цій повторюють все вивчене в минулому році, на першій фазі. Продовжують працювати над індивідуальною технікою і починають навчати володінню м'ячем протилежної противнику ногою. До технічних прийомів, освоєних на першій фазі, додають фінт і обманні рухи (Жан-Люк Чесно, Жерар Дюрз, 2002).

Етап розвитку (12 і 13 років)

На цьому етапі футбол перетворюється в важливу, а в багатьох випадках центральну частину життя підлітка. Тренер продовжує бути

моделлю для наслідування. Підліток очікує, що тренер допоможе йому вирішити футбольні проблеми і труднощі. Якщо тренер на цьому етапі підводить своїх спортсменів, вони втрачають до нього довіру, яку потім складно відновити.

Фаза 1 (12 років) Техніка: футболісти продовжують розвивати базові принципи індивідуальної техніки, але збільшують складність і домагаються більшої швидкості виконання. До всіх дій, яким навчали на попередніх етапах і які необхідно продовжувати поліпшувати, додаються нові контактні поверхні, траєкторії, висота, розташування футболістів, дистанція і так далі. Одночасно з цим починають навчати атаці і удару головою в нирках. Футболіст повинен вміти працювати обома ногами, не роблячи, однак, особливого упору на менш здатну ногу.

Фаза 2 (13 років) Техніка: набуває важливість колективна техніка, проте в першу чергу продовжують роботу над індивідуальною і виправленням помилок. Збільшують складність виконуваних дій. Навчають футболіста різним технічним ситуаціям і вмінню скористатися ними. гравець повинен вчитися приймати рішення з мінімальною похибкою. Футболіст повинен вміти здійснювати дії обома ногами, якщо тільки для нього це не представляє надмірної складності (Райнер Мартенс, 2016).

Кульмінаційний етап (14 та 15 років)

Дві фази на цьому етапі сильно різняться між собою. На першій фазі, в чотирнадцять років, футболіст працює на завершення трьох попередніх етапів. На другій фазі, в п'ятнадцять років, готується до змагального футболу з підвищеними вимогами, футболу молодіжних клубів. На обох етапах на перший план виходить дух змагань. Футболіст хоче виграти. Тренер повинен користуватися цим в позитивному ключі і домагатися того, щоб за допомогою змагання гравець набував корисний досвід, який виходить за межі спорту.

Фаза 1 (14 років) Техніка: це кульмінація трьох попередніх етапів. Індивідуальна техніка до кінця цієї фази повинна бути досить відшліфованою. Починаючи з другої фази цього етапу, вона послужить відправною точкою для продовження роботи, що пред'являє до гравця набагато більш високі вимоги по витривалості і опору. Такі прийоми, як перехоплення і прикриття м'яча тілом, інтегруються в програму тренувань і будуть опрацьовуватися упродовж сезону.

Фаза 2 (15 років) Техніка: пріоритетна роль відводиться колективної техніці. Тренування повинні бути максимально наближеними до умов матчу і пред'являти гравцям реалістичні вимоги. У вправах намагаються домогтися швидкості правильного виконання. Звичайно ж триває робота над індивідуальною технікою. Ведення м'яча по колу одним дотиком, кручені удари і зупинка з перекладом м'яча йде на великій висоті – ось приклади деяких дій. Всі вправи робляться з використанням обох ніг. В кінцевому рахунку технічні програми є специфікою цього віку (Мариано Роперо, Карлос Гарсія Кантанеро, 2006).

При навчанні руховим діям тренер та спортсмен повинні розуміти один одного, вчитися чути зауваження та пропозиції для загального успіху. Для цього потрібен зворотній зв'язок.

Зворотний зв'язок – це вербальні й невербальні повідомлення, які людина навмисно чи ненавмисно посилає у відповідь на повідомлення іншої людини. У міжособистісному спілкуванні ми постійно надаємо один одному зворотний зв'язок, хочемо ми цього чи ні. Це надважлива частина міжособистісних відносин між тренером та спортсменом, без нього не буде результату, які б бездоганні методики не використовувались у процесі тренування.

Цей короткий тест дасть вам визначити своє ставлення до забезпечення зворотного зв'язку зі спортсменами:

Пропозиції (вірно – невірно)

1. Залишати зауваження і коментарі до кінця тренування, щоб не витратити тренувальне час.

2. Краще робити більше зауважень, чим менше.

3. Якщо спортсмен робить кілька технічних помилок, слід відразу виправляти лише одну помилку.

4. Тільки тренер і його помічники мають право робити зауваження й давати коментарі на тренуванні.

5. Не слід говорити спортсмену про те, що він зробив неправильно, потрібно тільки вказати, як правильно виконується даний технічний прийом.

6. Давати просту і точну інформацію про те, як слід краще застосовувати технічні навички.

7. Часта позитивна підтримка, наприклад, вигук «Молодець!», Важливіше, ніж безліч технічних зауважень.

8. Використовуйте органи слуху і зору для забезпечення зворотного зв'язку зі спортсменами.

Відповіді:

1. Невірно – чим швидше буде зроблено зауваження, тим краще спортсмен запам'ятає те, що йому необхідно виправити.

2. Вірно, в розумних межах – чим частіше спортсмени отримують зауваження і коментарі тренера, тим більше вони будуть намагатися виправити помилки і, отже, тим швидше буде йти процес навчання. Однак, у міру поліпшення технічних навичок, спортсмени повинні вчитися більше покладатися на власне сприйняття, ніж на коментарі тренера.

3. Вірно – формування навички проходить більш ефективно, якщо спортсмен одночасно працює над виправленням однієї помилки, і тренер повинен вирішити, яку помилку той повинен усувати першою. Для цього спочатку слід визначити, чи не тягне за собою ця помилка іншу. Якщо справа йде саме так, потрібно усунути помилку, яка є першопричиною, тоді усунення подальшої помилки стане можливим саме по собі. Однак, якщо помилки не пов'язані між собою, спортсмен спочатку повинен

працювати над усуненням тієї помилки, яка, на вашу думку, повинна бути виправлена швидше за інші. Поліпшення діяльності мотивує спортсмена на виправлення інших помилок.

4. Невірно – спортсмени, особливо старші за віком, повинні допомагати один одному у виправленні помилок (Звичайно, їх зауваження повинні бути точними).

5. Невірно – Фактично, зауваження стосуються саме того, що було зроблено. Якщо спортсмен виконує щось неправильно, ви повинні вказати йому на те, що він зробив неправильно. Потім слід пояснити, як правильно виконати технічний прийом.

6. Вірно – Говоріть і показуйте спортсменами, що слід зробити для виправлення помилок. Не потрібно захоплюватися, давайте тільки інформацію, необхідну для виправлення цієї помилки.

7. Невірно – Позитивні коментарі – це добре. Однак набагато цінніше давати конкретні позитивні коментарі. У них наголошується на тому, що зроблено правильно, і вони підкріплюють ці твердження для всіх інших спортсменів в групі. Приклад конкретного позитивного коментаря: «Відмінне завершення удару!». Такий же принцип повинен застосовуватися щодо негативних коментарів. Якщо гравець діє неправильно, недостатньо сказати, що це був поганий удар. Спортсмен вже знає, що удар був поганим. Важливим є те, як положення можна виправити. Більш ефективною реакцією буде фраза: «удар не вийшов, тому що у тебе лікоть пішов в сторону. Спробуй притиснути лікоть до боку».

8. Вірно – Люди засвоюють знання по-різному; деякі краще розуміють, як виправити помилку, після пояснення, іншим необхідна демонстрація. І демонстрація, і пояснення повинні включати конкретні коментарі. Наприклад, ви можете продемонструвати те, як гравець виконував цей технічний прийом, пояснити, що при цьому було добре, а що заслуговує додаткової уваги, а потім показати, яке поліпшення ви хотіли б побачити. Показуйте і розповідайте гравцям, як вони можуть поліпшити свої навички, використовуючи конкретні позитивні і негативні коментарі та зауваження.

Висновки.

1. Техніка футболу являє собою сукупність спеціальних прийомів, які використовуються у грі в різних поєднаннях для досягнення поставленої мети. Технічні прийоми – це засоби ведення гри. Від того, наскільки повно володіє футболіст всім різноманіттям цих засобів, як уміло й ефективно застосовує їх у варіативних умовах ігрової діяльності, при протидії гравців команди суперника, а часто при стомленні, багато в чому залежить досягнення високих спортивних результатів. Техніка футболіста розподіляється на два розділи: техніка гри польового гравця та техніка гри воротаря. Характеристика техніки футболу починається з техніки пересування, що є загальним підрозділом для гри польового гравця й воротаря.

2. Визначено детальні етапи та фази навчання технічним прийомом, а саме: на основі вивчення науково-методичної літератури перший (підготовчий) етап починається в 8–9 років. В 10–11 років розпочинається початковий етап, на якому важливо поставити індивідуальну техніку. Етап розвитку (12–13 років) характеризується ускладненням використання техніки в різних умовах. Заключний етап – кульмінаційний (13–14 років) визначається відшліфовкою індивідуальної та засвоєнням колективної техніки. Кожен рік відповідає певній фазі, в якій детально розписано план дій.

3. Створений тест для визначення свого ставлення до забезпечення зворотного зв'язку зі спортсменами. Досконалість методик, вродженні якості спортсмена, його здатність до навчання, все це може стати не важливим якщо між тренером та спортсменом немає зворотного зв'язку. Представлений тест дає змогу тренеру визначити свої знання щодо міжособистісних зв'язків.

У подальшому плануємо розглянути практичні аспекти спортивно-технічної підготовки юних футболістів.

Список використаної літератури

- 1. Дулібський А. В.** *Моделювання тактичних дій у процесі підготовки юнацьких команд з футболу.* Науково-методичний (технічний) комітет Федерації футболу України К.: 2001. 130 с.
- 2. Костюкевич В. М.** *Теоретичні та методичні основи моделювання тренувального процесу спортсменів ігрових видів спорту:* автореф. дис. доктора наук з фіз. виховання і спорту: спец. 24.00.01 «Олімпійський та професійний спорт» 2012 р. 40 с.
- 3. Мариано Роперо, Карлос Гарсія Кантанеро** *Школа іспанського футболу* : [перевод с іспанського Кочетковой Е.]. Москва : Эксмо, 2006. 192 с.
- 4. Мартенс Райнер** *Успешный тренер.* /Пер. с англ./ М.: Человек, 2014. 440 с.
- 5. Столітенко Є. В.** *Фізичне виховання учнів 1–11 класів у процесі занять футболом.* К.: Баланс клуб, 2016. 304 с.
- 6. Чесно Ж.-Л.** Дюрэ Ж., Жерар Дюрэ. *Футбол. Обучение базовой технике.* М.: СпортАкадемПресс, 2002. 140с.
- 7. Шаленко. В. В.** *Формування рухових якостей та технічної підготовленості школярів протягом безперервної футбольної підготовки.* Автореф. дис. на здоб. наук. ступеня канд. наук з фіз. вих. і спорту 24.00.01 – Олімпійський і професійний спорт. Харків, Україна. 2005. 21 с.

References

- 1. Dulibskyi, A.V.** (2001). *Modeliuvannia taktichnykh dii u protsesi pidhotovky yunatskykh komand z futbolu* [Modeling of tactical actions in the process of training youth football teams]. *Naukovo-metodychnyi (tekhnichnyi) komitet Federatsii futbolu Ukrainy.* Kyiv [in Ukrainian].
- 2. Kostiukevych, V. M.** (2012). *Teoretychni ta metodychni osnovy modeliuvannia trenuvalnoho protsesu sportsmeniv ihrovykh vydiv sportu*

[Theoretical and methodical bases of simulation of the training process of athletes of sports kinds of sports]. Extended abstract of Doctor's thesis. Vinnytsia [in Ukrainian]. **3. Mariano Ropero & Karlos Garsiya Kantanero** (2006). Shkola ispanskogo futbola [Spanish Football School] (per. s ispanskogo Kochetkovoj E.). Moskva: Eksmo [in Russian]. **4. Martens, Rainer** (2014). Uspeshni trener [Successful coach] [Per. s anhl.]. Moskva: Chelovek [in Russian]. **5. Stolitenko, Ye. V.** (2016). Fizychnye vykhovannia uchniv 1–11 klasiv u protsesi zaniat futbolom [Physical education of pupils of grades 1–11 in the course of football]. Kyiv: Balans klub [in Ukrainian]. **6. Chesno, Zh.-L.** Dyure Zh., Zherar Dyure (2002). Futbol. Obuchenie bazovoj tekhnike [Football. Basic technology training]. M.: SportAkademPress [in Russian]. **7. Shalenko, V. V.** (2005). Formuvannia rukhovykh yakosti ta tekhnichnoi pidhotovlenosti shkolariv protiahom bezperervnoi futbolnoi pidhotovky [Formation of motor qualities and technical preparedness of students during continuous football training]. Extended abstract of candidate's thesis. Kharkiv: Olimpiiskyi i profesiynyi sport [in Ukrainian].

Гордієнко П. Ю. Спортивно-технічна підготовка юних футболістів

У статті розглянуто теоретичні аспекти спортивно-технічної підготовки юних футболістів. Розкрито поняття технічні прийоми у футболі та їх класифікація. Виділено дві великі групи технічних прийомів для польових гравців та воротаря. До них віднеслись ведення м'яча, зупинка м'яча, удар ногою по м'ячу, удар головою по м'ячу, фінти, відбирання, вкидання. Всі ці технічні елементи є фундаментом майбутньої технічної майстерності юного футболіста. Швидкість і надійність, простота й ефективність – ось вимоги сьогодення до застосування техніки футболу. Мета дослідження: вивчення теоретичних та методологічних засад спортивно-технічної підготовки юних футболістів під час занять тренувань. Техніка футболу являє собою сукупність спеціальних прийомів, які використовуються у грі в різних поєднаннях для досягнення поставленої мети. Технічні прийоми – це засоби ведення гри. Від того, наскільки повно володіє футболіст всім різноманіттям цих засобів, як уміло й ефективно застосовує їх у варіативних умовах ігрової діяльності, при протидії гравців команди суперника, а часто при стомленні, багато в чому залежить досягнення високих спортивних результатів. За характером ігрової діяльності в техніці футболу виділяються два великих розділи: техніка польового гравця й техніка воротаря. Кожний розділ містить у собі підрозділи: техніка пересування й техніка володіння м'ячем. Підрозділи складаються з конкретних технічних прийомів, які виконуються різними способами.

Представлені етапи спортивно-технічної підготовки юних футболістів та фази до кожного з них. Розглянуті основні дії тренера на кожному етапі та в кожній фазі, описані засоби які доцільно

використовувати для засвоєння техніки та збереження мотивації. Розроблено короткий тест, який дає визначити своє ставлення до забезпечення зворотного зв'язку зі спортсменами, що особливо важливо в ході вивчення технічних прийомів та ставлення міцних рухових навичок. Досконалість методик, вродженні якості спортсмена, його здатність до навчання, все це може стати не важливим якщо між тренером та спортсменом немає зворотного зв'язку. Представлений тест дає змогу тренеру визначити свої знання щодо міжособистісних зв'язків.

Ключові слова: технічні прийоми, юні футболісти, класифікація техніки.

Гордиенко П. Ю. Спортивно-техническая подготовка юных футболистов

В статье рассмотрены теоретические аспекты спортивно-технической подготовки юных футболистов. Раскрыто понятие технические приемы в футболе и их классификация. Выделены две большие группы технических приемов для полевых игроков и вратаря. К ним отнеслись ведения мяча, остановка мяча, удар ногой по мячу, удар головой по мячу, финты, отбор, вбрасывание. Все эти технические элементы являются фундаментом будущей технического мастерства юного футболиста. Скорость и надежность, простота и эффективность – вот требования сегодняшнего дня к применению техники футбола. Цель исследования: изучение теоретических и методологических основ спортивно-технической подготовки юных футболистов во время занятий тренировок. Техника футбола представляет собой совокупность специальных приемов, которые используются в игре в различных сочетаниях для достижения поставленной цели. Технические приемы – это средства ведения игры. От того, насколько полно владеет футболист всем многообразием этих средств, как умело и эффективно применяет их в вариативных условиях игровой деятельности, при противодействии игроков команды соперника, а часто при утомлении, во многом зависит достижение высоких спортивных результатов.

Представлены этапы спортивно-технической подготовки юных футболистов и фазы к каждому из них. Рассмотрены основные действия тренера на каждом этапе и в каждой фазе, описаны средства, которые целесообразно использовать для освоения техники и сохранения мотивации. Разработан короткий тест, который дает определить свое отношение к обеспечению обратной связи со спортсменами, что особенно важно в ходе изучения технических приемов и отношения крепких двигательных навыков. Совершенство методик, врожденные качества спортсмена, его способность к обучению, все это может стать не важным если между тренером и спортсменом нет обратной связи. Представленный тест позволяет тренеру определить свои знания по межличностных связей.

Ключевые слова: технические приемы, юные футболисты, классификация техники.

Gordienko P. Sports and Technical Training of Young Football Players

The article discusses the theoretical aspects of sports and technical training of young football players. The concept of technical reception in football and their classification is disclosed. Two large groups of techniques for field players and goalkeeper are highlighted. They were treated with the ball, stopping the ball, kicking the ball, hitting the ball with the head, feints, selection, stuffing. All these technical elements are the foundation of the future technical mastery of the young footballer. Speed and reliability, simplicity and efficiency – these are the requirements of today to the use of football technology. The purpose of the study: the study of theoretical and methodological principles of sporting and technical training of young football players during training sessions. The technique of football is a set of special techniques used in the game in different combinations to achieve the goal. Technical techniques are the means of conducting a game. The fact that a player fully possesses all the variety of these tools, skillfully and effectively uses them in different conditions of the game, when opposing the players of the rival team, and often when tired, depends largely on the achievement of high sporting results.

The stages of sports and technical training of young football players and the phases for each of them are presented. The main actions of the coach at each stage and in each phase are considered, the means that are appropriate to use for mastering the techniques and maintaining motivation are described. A short test has been developed that allows us to define our attitude towards providing feedback to athletes, which is especially important during the study of techniques and the relationship of strong motor skills. The perfection of techniques, the innate quality of an athlete, and his ability to learn, all this can be irrelevant if there is no feedback between the coach and the athlete. In training motor activities, the trainer and athlete must understand each other, learn to hear remarks and suggestions for overall success. This requires feedback.

The presented test allows the coach to determine his knowledge of interpersonal relationships.

Key words: techniques, young football players, technique classification.

Стаття надійшла до редакції 20.03.2019 р.

Прийнято до друку 31.05.2019 р.

Рецензент – д.п.н., доц. Бабич В. І.